

Brexit ietekme uz NILLTPFN 2/4/21

Vecākā juriste, PwC Legal
Elvita Gēce

Šā gada 1. janvārī Apvienotā Karaliste ("AK") izstājās no ES un turpmāk atbilst "trešās valsts" definīcijai. AK iestājās Eiropas Kopienā 1973. gada 1. janvārī un pēc 47 gadiem dalībvalsts statusā ir pirmā, kas formāli izstājusies no ES. *Brexit* radītās izmaiņas ietekmē ne tikai nodokļu, imigrācijas un tirdzniecības nozares, bet arī Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas ("NILLTPFN") likuma darbību.

Cik atbilstoša ES regulējumam ir AK likumvide?

AK ir ieviesusi 2018. gada 30. maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/843 nepieciešamās prasības par faktisko īpašumtiesību pārredzamību, komunikāciju starp atbilstības darbiniekiem un Eiropas Centrālo banku, politiski nozīmīgu personu identifikāciju un riska noteikšanu trešajās valstīs.

AK ir atteikusies ieviest 2018. gada 23. oktobra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1673 (turpmāk "6AMLD"), kura stājās spēkā 2020. gada 3. decembrī, pamatojot to ar faktu, ka AK NILLTPFN regulējums jau atbilst 6AMLD un vairākos noteikumos ir pat attīstītāks. Turpretī ES ir paudusi striktu nostāju pret AK uzņēmumiem ES, atgādinot, ka visiem uzņēmumiem, kas darbosies ES, jābūt 6AMLD atbilstīgiem.

Jāuzsver, ka 6AMLD ietver nosacījumus, kuros attiecībā uz darījumiem ar trešajām valstīm jāpiemēro augstāki drošības standarti, lai mazinātu riskus, kas varētu būt saistīti ar finanšu līdzekļu pārskaitījumiem un klientu identifikāciju, kā arī citām darbībām.

AK no pilnīgas atbilstības 6AMLD šķir tikai viens noteikums par korporatīvo atbildību gadījumos, kad netiek novērsta naudas atmazgāšana. 6AMLD ļauj saukt pie atbildības juridisko personu, ja tā nav veikusi pietiekamu kontroli vai uzraudzību, kas pieļāvusi naudas atmazgāšanu. Lai gan AK likumvidē pastāv korporatīvās kriminālatbildības princips, to būtu nepieciešams paplašināt, iekļaujot tajā arī nespēju novērst pārkāpumus.

Kā *Brexit* ietekmēs ES un AK likuma subjektus?

Pirms izstāšanās no ES AK veica papildinošas izmaiņas NILLTPFN regulējumā, kas stājās spēkā 2020. gada 6. oktobrī un būs jāņem vērā ES uzņēmumiem, kas darbojas AK:

- Ja klients ir dzīvības apdrošināšanas polises saņēmējs, jaunais regulējums nosaka, ka uzņēmumiem, kas izsniedz polises, jānosaka saņēmēja identitāte un darījuma raksturs, lai novērtētu naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas riska pakāpi. Iegūto informāciju lieto, lai kontrolētu un mazinātu iespējamus riskus.
- Uzturot darījuma attiecības ar trešās valsts klientu, kredītiestādēm un finanšu iestādēm papildus jāpiemēro padziļinātā izpēte gadījumos, kuros veikti finanšu līdzekļu pārskaitījumi.
- Ņemot vērā elektroniskās identifikācijas izmantošanu "Pazīsti savu klientu" procesā, ko paredz arī 6AMLD, AK regulējums nosaka, ka informācijas nodrošinātājam jeb lietotnes izstrādātājam

jāspēj sniegt informācija tādā līmenī, lai efektīvi novērstu un samazinātu jebkādos riskus, kas varētu būt saistīti ar naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu.

Pašlaik ES regulējums nosaka, ka darījumos ar finanšu līdzekļu pārskaitījumiem starp ES un AK preču pārdevējiem un pakalpojumu sniedzējiem jānodrošina informācija par konkrētiem dokumentiem no oficiāliem avotiem (piemēram, publiskiem reģistriem) un ES likuma subjekts var veikt standarta klienta izpēti. Riska līmeņa nosacījumi turpmāk mainīsies, jo AK ir trešā valsts, tādēļ jāveic klienta padziļinātā izpēte.

Secināms, ka klientu izpētes process būs ilgāks un varētu paildzināt tirdzniecības procesu, taču pozitīvais aspekts ir jaunu tehnoloģiju attīstība klientu identifikācijas un izpētes jomā, kas atvieglās sadarbību starp AK un ES.